

מסורת הש"ס

(א) ברכות י: [במשנה]
דקם כל זה למטה
ועמיהו טו, ג. [בפסוק]
מו, ג. [ש"י מוס' ע"ז ג]
ד"ה היום, ד. [במשנה]
פ"ג ט"ז, ט. [כ"ה בן פז]
ו. מנחת ע"ה. [במשנה]
פ"ג ט"ז, ט. [מנחת ע"ה]
ח. [שעיה למ, ט] ודף
י, ט. [בפסוק: למח]
ז. ודף י: ט. [שמות: למח]
ח. [לעיל י"א, ט] כ"ה
למח: שאינו נוהג אותו
כל השנה, ט. [ש"י מוס'
מנחת ע"ה. ד"ה ויכרין],

תורה אור השלם

- שמע ישראל יי
אלהינו יי אלהי.
- היהוה יהוה אחד
אשר אנכי מצוץ היום
על לבבך. דברים י:
והיה יעקב אל בני
ישראל האספו ואגידה
לכם את אשר יקרא
אתכם בארצות הקמים.
בראשית מט א

הגהות הב"ח

(א) גמרא להלכה לה
משנא: (ב) רש"י ד"ה ולא
היו מפסיקין בין אחד
לשניה ר"ל אין
מאריכין דבר להאריך
כ"ל ומכאן א"ע"ס נמחק:

מוסף תוספות

א. וא"כ ליכא קבלת
מלכות כלל. מוס' ר"פ.

רבינו חננאל

פירוש צארי, יבש. וכו' וכו'
את שמע. קרימא לן רבי
יהודה דאמר לא שיהו
כורכין שמע ישראל עם
ואחבה את ה', אלא לעולם
מפסיקין הוה, אלא שלא
היו אומרים ברוך שם
כבוד מלכותו לעולם ועד,
ומאי כורכין דקתני ולא
היו מפסיקין דבריה אחר
בין שמע ישראל את
אלקין. ואנן מאי טעמא
אמר ליה, כי הא דדרש
ר' שמעון בן פזי, ויקרא
יעקב אל בניו, מלמד
שבשם גלילות הקץ לבניו,
ונתחלה שכינה ממנו, אמר
לדמא חס ושלום פסול שי
במטתו, פתחו כולן ואמרו
שמע ישראל ה' אלהינו ה'
אחד, כיון ששמע דהם כך
פתח הוא ואמר ברוך שם
כבוד מלכותו לעולם ועד.
התקינו חכמים במקום
שאין בו מינין לאמרו
בחושא, ובמקום שיש בו
מינין אומריין אותו בקול.
באורשאלא הוה שכיחי מינין.

(א) מדברי רש"י ו"ל א"ל נהיה
שהיה גורם בגמ' אחר נהיה
לכאן ולכאן התקין וכו'
ולפיכך נתן טעם משום
דבאורשאלא הוה שכיחי מינין.

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

נו.

ואוכלין מתחת הנשרין. תחת הדקל המשיך פירותיו היו אוכלין מן הנושרות. וטעמא דכולהו מפרש בגמרא: **ונוטין פיהם לירק.** והוא פטור מן הפיהה כדמפרש בגמרא [ע"ז]: **ומיחו צידן.** משום דקא מפקעי ליה ממעשר שהיו עניים אוכלין אותה פיהה בטיבולה דסדורין שהיה פיהה גמורה ולקטו שמהה ופיהה פטורין מן המעשר משום דהפקר מינה: **גמ' גירר עלמוס אביו.** משום כפרה ולא קברו בכבוד דכרגש ומטה נאה ומפני קידוש השם שימנה על רשעו ויוסרו הרשעים: **כיפס נחש הנחש.** לפי שהיו טועים אחריו: **וגנו ספר רפואות.** כדכתיב: והטוב

ואוכלין מתחת הנשרים בשבת ונותנין פאה לירק ומיחו בידם חכמים: גמ' ת"ר ששה דברים עשה חזקיה המלך על שלשה הודו לו ועל שלשה לא הודו לו גירר עצמות

אביו על מטה של חבלים והודו לו כיתת נחש הנחשת והודו לו גנו ספר רפואות והודו לו ועל שלשה לא הודו לו קיצץ דלתות של היכל ושיגורן למלך אשור ולא הודו לו סתם מי גיחון העליון ולא הודו לו עיבר ניסן בניסן ולא הודו לו: מרכיבין דקלים כל היום וכו': היכי עבדי אמר רב יהודה מיייתי אסא דרא ושיכרא דרפנא וקימחא דשערי דרמי במנא דלא חלפי עליה ארבעין יומין ומרתתיו להו ושדו להו לאלקלא בליביה וכל דקאי בארבע אמות ידיה אי לא עבדי ליה הכי צאוי לאלתר רב אחא בריה דרבא אמר מנחי כופרא דיכרא לנוקבתא: וכו' ר' שמוע: היכי עבדי אמר רב יהודה אומרים ישמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין רבא אמר מפסיקין היו אלא שהיו אומרים ה' היום על לבבך דמשמע היום על לבבך ולא מחר על לבבך: ת"ר כיצד היו כורכין את שמע אומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד ולא היו מפסיקין דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מפסיקין היו אלא שלא היו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד ואנן מאי טעמא אמרינן ליה כדדריש ר' שמעון בן אלקיש דאמר רשב"ל ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה אמר שמא חס ושלום יש בממתי פסול כאברהם שיצא ממנו ישמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד אמרי רבנן היכי נעביד נאמרוהו לא אמרו משה רבינו לא נאמרוהו אמרו יעקב התקינו שיהו אומרים אותו בחשאי אמר רבי יצחק אמרי דבי רבי אמי משל לבת מלך שהריחה ציקי קדירה אם תאמר יש לה גנאי לא תאמר יש לה צער התחילו עבדיה להביא חשאי אמר רבי אבהו התקינו שיהו אומרים אותו בקול רם מפני תרעומת המינין ובנהדרעא דליכא מינין עד השתא אמרי לה בחשאי: תנו רבנן ששה דברים עשו אנשי יריחו שלשה ברצון חכמים ושלשה שלא ברצון חכמים ואלו ברצון חכמים כל היום וכו' ר' שמוע וקוצרין לפני העומר ואלו שלא ברצון חכמים גודשין לפני העומר ופוצרין פירות בגנותיהן ובפרדסותיהן להאכיל גשר לעניים בשני בצורת בשבתות וימים טובים ומתירין גמזיות של הקדש של חרוב ושל שקמה דברי רבי מאיר אמר לו רבי יהודה אם ברצון חכמים היו עושין יהו כל אדם עושין כן אלא אלו ואלו שלא ברצון חכמים היו עושין על שלשה מיחו בידם ועל שלשה לא מיחו בידם ואלו שלא מיחו בידם מרכיבין דקלים כל היום וכו' ר' שמוע וקוצרין וגודשין לפני העומר ואלו שמיחו בידם מתירין גמזיות של הקדש של חרוב ושל שקמה ופוצרין פירות בגנותיהן ובפרדסותיהן להאכיל גשר לעניים בשבתות וימים טובים בשני בצורת נותנין פיהה לירק ומיחו בידם חכמים וסבר רבי יהודה קצירה שלא ברצון חכמים היא והתנן אנשי יריחו קוצרין לפני העומר ברצון חכמים וגודשין לפני העומר שלא ברצון חכמים ולא מיחו בידם חכמים

מאן
לאחי
זכר גופה מחמת התאווה: מפני תרעומת המינין. שלא
יהו אומרים עלינו שאנו מוסיפין דבר שאינו הגון כחשאי. ומאן דגרסי שהיו אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד מפרש שהיו אומרים אותו בקול רם כשאר הקרייה וצניחין לא היו מינין: נשר. פירות הנושרין: ה"ג מסיין ממוסו של הקדש של חרוב ושל שקמה. כשהוקדשו הקדשין תחילה וייתוספו הגידולין: קוצרין לפני העומר ברצון חכמים. כלומר לא הקפידו חכמים דאסורא דאורייתא ליכא דמקום שאי אפשר מציא הוא ואסורא דרבנן גמי לימא אחי למיכל מיניה לא גזרו דהא חדש מיכל דילי מיניה כולי שחא שאינו נוהג אותו כל השנה: וגודשין שלא ברצון חכמים. כיון דלאו פסידא הוא גזרו רבנן שימתינו משום שמתוך שהוא מתעסק בו אחי למיכל מיניה: מאן

עין משפט נר מצוה

גג א מ"י פ"ה מהל'
ק"ש הלכה ד סג
עשין ית טו"ש"ע א"ח פ'
סא סקין יג (נד אלפס
ברכות פ"ב דף יא.):

לעני רש"י

לר"ר. דפנה.
בריי"ש. גרינרס (ובפרט
פירות הדפנה).
שנבר"ג [שיאור"ר]. סמבוק
(צמח).
ארשידור"א. בשר מוטון
ומתבל.

מוסף רש"י

גירר עצמות אביו. לפי
שהיו רשע זכור ולא
נזהר בו כבוד קצורמו
לשוליו כהונן מנחות
זכר וספק (ברכות י).
גג ספר רפואות. כדי
שיכריהו חמשים (שם).
סחם מי גיחון. מי
שלות דברי הימים (ב)
לג' והמה כדי שלא יבא
מלך אשור ויטלנו מים
לשמות, ולא זכו גיחון
הנהר הגדול דהוא לא
חלץ ישראל היה, אלא
מינין קטן הוא סתם
לישעלים שחמם (מ"א ח)
והורדסם אותו אל גיחון,
ותמרגמין ותחמון ימיה
לגלותא (ברכות י). ולא
היו מפסיקין. ליתן ריח
בין פיהה לביה (מנחות
שם). מרכיבין דקלים
כל היום. של ארבעה
עשר צינור, דסברי לאו
מלאכה שבויה היא (שם).
וקוצרין לפני העומר.
ואע"ג דאמר ר' מאיר (שם)
מלאין קמח וקלי שאלה כלינן
למילא דברא דלמא אחי
למיכל מיניה, הסם הוא
דעשין ביה עובל קצירה
ועומה וקלי והקדשה,
ועוד שלא במקום פסידא
היה, אלא אנשי יריחו
דפסידא אכלא וקצירה
לחיהו חרוב לה, מודה ר'
מאיר דכלתו חכמים הוא,
מזה מדלל שרי גדישה (שם)
למתירין גמזיות
של הקדש. כהנאה, היו
ממרים ענפים של חרוב
ושקמה שהיו אומרים
אבותינו לא הקדישו אלא
קורות עיקר האילן ואטו
מזרי גמזיות, וקא סברי אין
מעלה בגידולין, ולכא נקט
חרוב ושקמה, דסתמייהו
לקורות קיימי (שם א"א).
לחאכיל גשר. פירות
שחמם האילן ששור, ורבנן
גזרו שחמם עילא ויתלוש
(שם). נותנין פאה לירק.
ואין פאה נהגה בה,
דכלל אחריו כפאה כל
שהוא אורל ושמר ומכניסו
לקיט, ואמרין (שבת סח).
מכניסו לקיט למעוטי ירק,
וכי יכני פאה מפקעי לה
לחך פאה ממעשר שלא
דקין (מנחות א"א).